

ເພື່ອຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການໃຫ້ແກ່ຊາວ
ກະສິກອນໃນເຂດບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການກະສິກໍາເພື່ອໂພຊະນາການ

ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

ປື້ມຄຸ້ມສິ່ງເສີມເຕັກນິກ

ການປູກໝາກກ້ຽງ

ບ້ານໂພນໄຊ ເມືອງໄຊເສດຖາ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ສ ປປ ລາວ.
Phonexay village, Saysettha district, Vientiane Capital,
Lao PDR.
ໂທ: +856 20 416 556
Fax: +856 20 416 556
E-mail : ssfsn.project@gmail.com
ເວັບໄຊ້: www.afn.gov.la

ໂຄງການກະສິກໍາ ເພື່ອໂພຊະນາການ

ມັງກອນ, 2019

ເອກະສານອ້າງອີງ

ທະວີສັກ ດ້ວງທອງ. 2002. ກອງສິ່ງເສີມພັນພືດ, ກົມສິ່ງເສີມການກະເສດປະເທດໄທ.

ທະວີສັກ ດ້ວງດີ. ກອງສິ່ງເສີມພືດສວນ

ອໍລະພິນ ທິຣະວັດ ແລະ ຄະນະ. 1987. ພະຍາດໝາກກ້ຽງ. ການປ້ອງກັນ ແລະ ກຳຈັດສັດຕູພືດ. ກົມສິ່ງເສີມການກະເສດປະເທດໄທ.

ທະວີ ເສດສັກສີ .2558. ການສ້າງສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ. ສຳນັກວາລະ ສານຊຸມຊົນການກະເສດ. ບາງເຄນ,ກຸງເທບ.120 ໜ(ພາສາໄທ)

Anonymous. 2010.ຮູບໄມ້ໃຫ້ໝາກ. Available source: www.Google.co.th.2010.june 20,2010.

4.7 ການເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດ

- ໝາກກ້ຽງເລີ່ມອອກດອກ ແລະ ຈັບໝາກໃນລະຫວ່າງເດືອນມັງກອນ ຫາ ເດືອນມີນາ ຫຼື ເດືອນເມສາ.
- ໝາກເລີ່ມສຸກແກ່ ແລະ ສາມາດເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດໃນເດືອນກັນຍາ ຫຼື ເດືອນຕຸລາ.

ຜົນຜະລິດໝາກກ້ຽງທີ່ເກັບກ່ຽວຈາກສວນ

5. ການປະເມີນຜົນຜະລິດ

ຕາຕະລາງ: ການປະເມີນຜົນຜະລິດການປູກໝາກກ້ຽງ

ຮູບແບບການປູກ	ຈຳນວນຕົ້ນ	ຈຳນວນຄັ້ງໃຫ້ໝາກຕໍ່ປີ	ສະເລ່ຍຜົນຜະລິດຂາຍໄດ້ຕໍ່ປີ (ກລ)	ລາຍຮັບຈາກການຂາຍຜົນຜະລິດ(ກີບ)
ປູກແບບທຳມະຊາດ	25 ຕົ້ນ	1 ປີ	1,800	18,000,000
ປູກແບບເຕັກນິກວິຊາການ	25 ຕົ້ນ	1 ປີ	3,000	30,000,000

ຂໍ້ແນະນຳ

ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ແມ່ນເຈດຕະນາເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືງ່າຍຂຶ້ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ສະເໜີ ຈຸດປະສົງຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນຂອງການນຳໃຊ້ເຕັກນິກການປູກໝາກເຂືອເປັນສິນຄ້າເພື່ອຊາວກະສິກອນສາມາດ ປັບປຸງການປູກຜັກກະທຽມໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນໃຫ້ກາຍເປັນສິນຄ້າສິ່ງອອກຂາຍເພື່ອເປັນລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນເປັນການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວກະສິກອນໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ສາມາດນຳລາຍຮັບໄປຊື້ອາຫານມາບໍລິໂພກໃຫ້ໄດ້ຕາມຫຼັກໄພຊະນາການທາງດ້ານອາຫານໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກພັດທະນາ ໃນບາດກ້າວທຳອິດ ຂອງໂຄງການກະສິກຳເພື່ອໄພຊະນາການຮ່ວມມືກັບຊ່ຽວຊານສົມທົບກັບສະພາບການຜະລິດຂອງກະສິກອນຂັ້ນພື້ນຖານໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ປະສານງານພະນັກງານຂອງໂຄງການ IFAD/GAFSP ເພື່ອພັດທະນາມາເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງ,ເມືອງສາມາດຖ່າຍທອດໄປເຖິງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນໃນແຂວງເປົ້າໝາຍໂຄງການ.

ຂຽນ ແລະ ຮຽບຮຽງໂດຍ:

ທ. ໜູຜອນ ຄຳສິມພູ ແລະ ທ ດັດສະກອນ ຫົງສີວິໄລ

ອອກແບບ ແລະ ຈັດໜ້າໂດຍ:

ອຸໄລທຳ ລາຊະສິມມາ ແລະ ອານິງ ວິໄລວັນ

ຜູ້ກວດແກ້:

ປອ ບຸນເນືອງ ດວງບຸບຜາ ແລະ ບຸນຖົມ ສົມພັນປັນຍາ

ສາລະບານ

ຂໍ້ແນະນຳ	ໜ້າ 3
ສາລະບານ	4
ຄຳນຳ	5
1. ຜົນຜະລິດໝາກກ້ຽງ ແລະ ຄຸນຄ່າທາງອາຫານຂອງໝາກກ້ຽງ	6
2. ການຄັດເລືອກຜົນທີ່ໃນການສ້າງສວນໝາກກ້ຽງ	7
3. ແນວຜັນໝາກກ້ຽງ	8
4. ຂັ້ນຕອນການປູກໝາກກ້ຽງ	9
5. ການປະເມີນຜົນຜະລິດ	16

4.6 ການຕັດແຕ່ງ

- ພາຍຫຼັງປູກໄດ້ປີທີ 2 ຫາ 3 ກໍ່ເລີ່ມຕັດແຕ່ງຊຶ່ງຜູ້ມ.
- ຕັດແຕ່ງງ່າມ້ອຍຫ່າງໆໃຫຍ່ ແລະ ຕັດຈາກທາງໃນອອກຫາທາງນອກ.
- ຕັດກົງ, ງ່າ, ໃບທີ່ເປັນພະຍາດ ແລະ ຖືກແມງໄມ້ທຳລາຍ.
- ຕັດແຕ່ງໃນລະຫວ່າງເດືອນກັນຍາຫາເດືອນຕຸລາ ຫຼັງເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດ.
- ອຸປະກອນທີ່ໃຊ້ໃນການຕັດແຕ່ງມີມິດຊີຄັດເຕີ ແລະ ເລື້ອຍ.

ມິດຊີຄັດເຕີທີ່ໃຊ້ໃນການຕັດແຕ່ງ

ການຕັດແຕ່ງ

4.5 ການໃຫ້ນໍ້າ

- ຄວນໃຫ້ນໍ້າຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ, ຖ້າຝົນບໍ່ຕົກ ຫຼື ຖືກຊ່ວງລະດູແລ້ງຄວນໃຫ້ນໍ້າ 2 ເທື່ອຕໍ່ອາທິດ.
- ວິທີການໃຫ້ນໍ້າມີ 2 ແບບຄືໃຫ້ນໍ້າແບບດຶງສາຍຢ່າງຫົດ ແລະ ແບບສະປິ່ງເກີ້.

ປໍ້ານໍ້າທີ່ໃຊ້ໃນການໃຫ້ນໍ້າຕົ້ນໝາກກ້ຽງ

ການໃຫ້ນໍ້າແບບສະປິ່ງເກີ້

ຄໍານໍາ

ການກະສິກໍາເພື່ອໂພຊະນາການ ແມ່ນການຜະລິດເພື່ອຕອບສະໜອງ ແຫຼ່ງພະລັງງານ, ໂປຕິນ, ໄຂມັນ ແລະ ຄາໂບຮາຍເດຣ ຊຶ່ງເປັນທາດອາຫານທີ່ເຮັດໃຫ້ຄົນເອົາມີການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງດ້ານຮ່າງຢ່າງສົມບູນ ຍ້ອນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງອາຫານຍັງມີຈໍາກັດບໍ່ວ່າຈະເປັນຊີ້ນ, ປາ, ພືດຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້ທີ່ນໍາມາບໍ່ໂພກຍັງອີ່ງຕາມທໍາມະຊາດອີ່ງໃສ່ລະດູການໃນການຜະລິດເຮັດໃຫ້ໃຫ້ການຕອບທາງດ້ານອາຫານແມ່ນບໍ່ຝຽງພໍຕາມຫຼັກໂພຊະນາການ.

ພືດຜັກເປັນແຫຼ່ງທາດອາຫານທີ່ຊາວກະສິກອນເອົາມາບໍລິໂພກເປັນປະຈໍາວັນ, ການຫາພືດໃນແຫຼ່ງຕາມທໍາມະຊາດໃນປະຈຸບັນແມ່ນຫາໄດ້ນ້ອຍ. ການປູກພືດຜັກ ແມ່ນທາງເລືອກໜຶ່ງທີ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ຮັບຜົນດີ ແລະ ມີການປູກພືດຜັກກັນຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະການປູກພືດຜັກບໍ່ຝຽງແຕ່ໄວ້ເພື່ອບໍລິໂພກ ແລະ ຍັງສາມາດຂາຍເປັນສິນຄ້າໄດ້ນໍາອີກ.

ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ຜູ້ຈັດທໍາໄດ້ສັງລວມ ແລະ ຄັດຈໍອນເອົາເຕັກນິກຈາກການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງຂອງສູນຄວ້າພືດຜັກ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ບັນດາເອກະສານ, ຕໍາລາຕ່າງໆ ແລະ ປະສົບການ ທີ່ມີຄວາມສໍາເລັດ ແລະ ແທດເໝາະກັບສະພາບການຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນ. ບົດຮຽນເລົ່ານີ້ຊາວກະສິກອນສາມາດເອົາໃຊ້ເຂົ້າໃນສະພາບພື້ນທີ່ຕົວຈິງ ແລະ ການປັບຕົວກັບສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຝ້າອາກາດເພື່ອເຮັດໃຫ້ການດໍາລົງຊີວິດດີຂຶ້ນ.

ຜູ້ຈັດທໍາຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງເຈົ້າຂອງເອກະສານຄູ່ມື ແລະ ຕໍາລາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆທີ່ໄດ້ເຜີຍແຜ່ສູ່ສັງຄົມ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ຈັດທໍາໄດ້ຄົ້ນຄວ້າຮຽບຮຽງເປັນຄູ່ມືສະບັບນີ້.

1. ຜົນຜະລິດໝາກກ້ຽງ ແລະ ຄຸນຄ່າທາງອາຫານຂອງໝາກກ້ຽງ

- ໝາກກ້ຽງເປັນຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກຢືນຕົ້ນທີ່ມີຊີງຝຸ່ມຂະໜາດນ້ອຍປະມານ 3-4 ແມັດເປັນພືດໃບລ້ຽງຄູ່.
- ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດ 1 ຄັ້ງຕໍ່ປີ ຜົນຜະລິດສະເລ່ຍຕໍ່ຕົ້ນປະມານ 50-80 ກິໂລຕໍ່ຕົ້ນຕໍ່ປີ
- ພື້ນທີ່ສວນປູກໝາກກ້ຽງສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ທາງພາກກາງ ແລະ ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວໄດ້ແກ່: ແຂວງວຽງຈັນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ແຂວງໄຊ ສິມບູນ, ແຂວງຊຽງຂວງ
- ໝາກກ້ຽງມີລົດຊາດສົ້ມ, ສົ້ມຫວານ ແລະ ມີກິນຫອມ ເມື່ອສຸກແກ່ ເຕັມທີ່ໝາກຈະມີສີເຫຼືອງ
- ມີຄຸນຄ່າທາດອາຫານທີ່ຮ່າງກາຍຂອງຄົນເຮົາຕ້ອງການເຊັ່ນ: ແຄມຊຽມ, ໂປຣທັດຊຽມ, ວິຕາມິນເອ, ວິຕາມິນຊີ.

ຊະນິດແນວພັນໝາກກ້ຽງ

- ວິທີການໃສ່ຝຸ່ນມີ 2 ແບບຄື: ໃສ່ແບບຂຸດເປັນຮ່ອງອ້ອມຕາມຊີງຝຸ່ມ, ຂຸດເປັນຈຸດ 4 ແຈຕາມຊີງຝຸ່ມ.

ການຂຸດຊຸມປູກໝາກກ້ຽງ

ການຂຸດຊຸມປູກໝາກກ້ຽງ

4.4 ການໃສ່ຜຸ່ນ

- ນຳໃຊ້ຜຸ່ນຂົ້ວ ຫຼື ຂີ້ຄວຍ ທີ່ເອີ້ນກັນວ່າຜຸ່ນຄອກມາໃສ່ຕົ້ນໝາກກ້ຽງ.
- ນຳໃຊ້ຜຸ່ນເຄມີສຸດ 15:15:15 ແລະ ສຸດ 13:13:12 ຫຼື ທີ່ເອີ້ນກັນວ່າ ປຸ່ຍຮອງຝົນ ແລະ ປຸ່ຍໝາກ.
- ຕົ້ນໝາກກ້ຽງປູກປີທຳອິດໃສ່ຜຸ່ນຄອກ 5 ກິໂລຕໍ່ຕົ້ນ ປະສົມກັບດິນຕອນ ປູກໃໝ່ ແລະ ໃສ່ຜຸ່ນເຄມີສຸດ 15:15:15 ໃນປະລິມານ 200 ກຼາມຕໍ່ຕົ້ນ ປະໄວ້ 10 ຫາ 15 ວັນ ຈຶ່ງນຳເບ້ຍໄມ້ມາປູກ.
- ການໃສ່ຜຸ່ນຕົ້ນໝາກກ້ຽງທີ່ປູກໃນປີທີ 2 ຈະໄດ້ໃສ່ຜຸ່ນຄອກ 10 ກິໂລຕໍ່ຕົ້ນ ແລະ ຜຸ່ນເຄມີສຸດ 15:15:15 ຈຳນວນ 300 ກຼາມຕໍ່ຕົ້ນ ແບ່ງເຄິ່ງ ໃສ່ 2 ຄັ້ງຄືຕົ້ນລະດູຝົນ ແລະ ທ້າຍລະດູຝົນ.
- ການໃສ່ຜຸ່ນຕົ້ນໝາກກ້ຽງທີ່ປູກໃນປີທີ 3 ຈະໄດ້ໃສ່ຜຸ່ນຄອກ 15 ກິໂລຕໍ່ຕົ້ນ ແລະ ຜຸ່ນເຄມີສຸດ 15:15:15 ຈຳນວນ 500 ກຼາມຕໍ່ຕົ້ນ ແບ່ງເຄິ່ງ ໃສ່ 2 ຄັ້ງຄືຕົ້ນລະດູຝົນ ແລະ ທ້າຍລະດູຝົນ.
- ການໃສ່ຜຸ່ນຕົ້ນໝາກກ້ຽງທີ່ປູກໃນປີທີ 4 ແລະ ປີຕໍ່ໆໄປ ຈະໄດ້ໃສ່ຜຸ່ນ ຄອກ 15 ກິໂລຕໍ່ຕົ້ນ ແລະ ຜຸ່ນເຄມີສຸດ 15:15:15 ຈຳນວນ 300 ກຼາມຕໍ່ຕົ້ນ ແບ່ງເຄິ່ງໃສ່ 2 ຄັ້ງຄືຕົ້ນລະດູຝົນ ແລະ ທ້າຍລະດູຝົນ ພ້ອມ ໃສ່ຜຸ່ນສຸດ 13:13:21 ຫຼັງຈັບໝາກນ້ອຍໃນປະລິມານ 300 ກຼາມຕໍ່ຕົ້ນ.

2. ການຄັດເລືອກຜົນທີ່ໃນການສ້າງສວນໝາກກ້ຽງ

- ສະພາບຜົນທີ່ໃນການສ້າງສວນໝາກກ້ຽງຕ້ອງຢູ່ໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ ແລະ ມີນ້ຳ ພຽງພໍຕະຫຼອດປີ
- ມີເສັ້ນທາງສາມາດເຂົ້າອອກໄດ້ທັງ 2 ລະດູການ (ລະດູແລ້ງ ແລະ ລະດູຝົນ)
- ຄວາມຄ້ອຍຊັນຂອງດິນໃນລະດັບປານກາງ, ເປັນຜົນທີ່ຜູດອຍ, ພຸພຽງ ແລະ ທົ່ງພຽງກໍ່ໄດ້ແຕ່ບໍ່ເປັນດິນນ້ຳຂັງ.
- ດິນຕ້ອງເປັນດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນ ເປັນດິນຜຸ່ຍຸ່ຍ ມີລັກສະນະສີດຳ.

ສວນໝາກກ້ຽງຢູ່ເຂດພູດອຍ

3. ແນວຜັນໝາກກ້ຽງ

- ແນວຜັນເບ້ຍໝາກກ້ຽງທີ່ຈະນຳມາປູກຕ້ອງໄດ້ຈາກການຂະຫຍາຍຜັນດ້ວຍການໂທມງ່າ(ຕອນງ່າ)ຈາກຕົ້ນທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດມາກ່ອນແລ້ວ.
- ເປັນແນວຜັນເບ້ຍທີ່ໄດ້ຈາກການປ່ຽນຍອດ ຫຼື ການຕິດຕາຈາກຕາຜັນດີທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດມາກ່ອນແລ້ວ.
- ເປັນແນວຜັນ ຫຼື ເບ້ຍທີ່ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມນິຍົມຊົມຊອບຂອງຕະຫຼາດກໍ່ຄືຜູ້ບໍລິໂພກ.
- ເປັນແນວຜັນທີ່ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມພື້ນທີ່ຂອງຊາວກະສິກອນ.
- ແນະນຳໃຫ້ນຳໃຊ້ແນວຜັນໝາກກ້ຽງບ້ານຢ້າວເຂດເມືອງກາສີ, ເມືອງວັງວຽງ ແຂວງວຽງຈັນ.

ແນວຜັນໝາກກ້ຽງ

ການຊຸດຊຸມປູກໝາກກ້ຽງ

4.3 ການເສຍຫຍ້າ.

- ຕ້ອງໄດ້ມີການເສຍຫຍ້າອ້ອມຕົ້ນ ແລະ ບໍລິເວນສວນຢ່າງເປັນປົກກະຕິ.
- ສຳລັບລະດູຝົນຄວນມີການເສຍຫຍ້າເປັນປະຈຳ 1 ຄັ້ງຕໍ່ເດືອນ.
- ສຳລັບລະດູແລ້ງຈຳນວນຄັ້ງຂອງການເສຍຫຍ້າອາດຈະເປັນ 2 ເດືອນຕໍ່ຄັ້ງ.
- ອຸປະກອນທີ່ນຳໃຊ້ອາດຈະເປັນຈີກ, ຊ້ວນ ຫຼື ຈັກຕັດຫຍ້າ ຖາກຖາງຫຍ້າ ຢູ່ບໍລິເວນອ້ອມຕົ້ນ ແລະ ບໍລິເວນສວນ.

ການກຽມພື້ນທີ່ກໍລະນີດິນຮາບຜຽງ

4.2 ການປູກໝາກກ້ຽງ

- ນໍາຝຸ່ນຄອກປະສົມເຂົ້າກັບດິນຊັນເທິງໃນປະລິມານ 5 ກິໂລກຼາມ
- ນໍາດິນທັງສອງກອງທີ່ຊຸດຈາກຊຸມນັ້ນລົງຊຸມຄືນ ແຕ່ຕ້ອງນໍາດິນຊັນເທິງທີ່ປະສົມກັບຝຸ່ນຄອກລົງກັນຊຸມກ່ອນ
- ໃຊ້ສຽມຊຸດຊຸມອີກເທື່ອໜຶ່ງໃຫ້ຊຸມມີຂະໜາດພໍດີກັບເບົ້າໝາກກ້ຽງ.
- ໃຊ້ມົດປາດ ຫຼື ມີຈີກຂ້າງຖົງຢາງອອກຢ່າງລະວັງເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເບົ້າດິນແຕກແລ້ວວາງເບ້ຍໝາກກ້ຽງລົງຊຸມ ໃຊ້ດິນຖົມລົງໄປອີກ.
- ໃຊ້ຫຼັກໄມ້ປັກລົງດ້ານຂ້າງເບົ້າຕົ້ນໄມ້ ແລ້ວເອົາເຊືອກມັດ.

4. ຂັ້ນຕອນການປູກໝາກກ້ຽງ

4.1 ການກະກຽມພື້ນທີ່ປູກໝາກກ້ຽງ.

- ຕັດ, ຖາກຖາງຫຍ້າ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ຈິງ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ທີ່ມີໃນບໍລິເວນທີ່ຄັດເລືອກຈະສ້າງສວນໝາກກ້ຽງ ໃນລະຫວ່າງເດືອນກຸມພາ.
- ອະນາໄມພື້ນທີ່ດ້ວຍການຈຸດເຜົາໄຟໃນລະຫວ່າງທ້າຍເດືອນມີນາ.
- ກໍລະນີພື້ນທີ່ເປັນສວນທີ່ປູກເຂົ້າໄຮ່ມາກ່ອນກໍຕ້ອງໄດ້ອະນາໄມດ້ວຍການຕັດ ຫຼື ຖາກຖາງພ້ອມຈຸດເຜົາໄຟໃຫ້ແປນເຊັ່ນດຽວກັນ.

ການສ້າງສວນໝາກກ້ຽງໃນພື້ນທີ່ປູກເຂົ້າໄຮ່